

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/73/2024
Identifikačné číslo spisu: 1416203652
Dátum vydania rozhodnutia: 18.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1416203652.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Denisa Vékonyho a Mgr. Petra Melichera, v spore žalobkyne: Slovenská republika, zastúpená: Okresný úrad Bratislava, so sídlom Bratislava, Tomášikova 46, proti žalovanej: M. Z., narodená XX. V. XXXX, N., V. XX, zastúpená: JUDr. Soňa Pohovejová, advokátka, Bratislava, Záhradnícka 37, o zaplatenie 30.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresnom súde Bratislava IV) pod sp. zn. 9C/86/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2023 sp. zn. 8Co/49/2022, takto

rozhodol:

I. Súd p o k r á ě u j e v dovolacom konaní so Slovenskou republikou, zastúpenou Okresným úradom Bratislava, so sídlom Bratislava, Tomášikova 46 ako právnu nástupkyňou pôvodnej žalobkyne V. A., narodenej XX. V. XXXX, zomretej XX. O. XXXX, naposledy N., H. XX.

II. Návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

III. Dovolanie z a m i e t a.

IV. Žalobkyňa m á p r á v o proti žalovanej na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava IV; ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 26. júla 2021 č.k. 9C/86/2016-247 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 15.000 eur s úrokom z omeškania 5,50 % ročne zo sumy 15.000 eur od 07. 06. 2013 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

2. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že sporové strany uzatvorili dňa 22. mája 2013 kúpnu zmluvu, na základe ktorej previedla žalobkyňa (predávajúca) na žalovanú (kupujúcu) nehnuteľnosť (1-izbový byt špecifikovaný v rozhodnutí) za dohodnutú kúpnu cenu 30.000 eur, pričom jej prvá časť vo výške 15.000 eur mala byť žalobkyňi uhradená do 5 dní od podpisu kúpnej zmluvy a

zvyšná časť vo výške 15.000 eur po vklade do katastra nehnuteľností. Nakoľko kúpna cena bola financovaná z hypotekárneho úveru žalovanej, strany uzatvorili ku kúpnej zmluve Dodatok č. 1 (ďalej len „dodatok“), podľa ktorého čerpanie úveru prebehne jednorazovo na bankový účet predávajúcej v sume 30.000 eur do 15 dní od podpisu dodatku (22. mája 2013). Bolo nesporné, že kúpna cena bola pripísaná na bankový účet dohodnutý v dodatku kúpnej zmluvy, ktorý účet však patril žalovanej a žalobkyňa k nemu nemala žiadne dispozičné právo. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že samotné pripísanie kúpnej ceny na bankový účet žalovanej a ponechanie si peňažných prostriedkov kúpnej ceny v jej dispozícii (bez odovzdania žalobkyni, sprístupnenia tohto účtu, iným spôsobom) nemožno považovať za splnenie záväzku, nakoľko finančné prostriedky sa nedostali do dispozičnej sféry žalobkyne, ktorá nemala žiadne právo s nimi nakladať, objektívnu možnosť kúpnu cenu prijať a disponovať ňou. Neodovzdanie kúpnej ceny žalovanou je v rozpore so základným princípom charakteru záväzkových vzťahov vyplývajúcich predovšetkým z ustanovenia § 488 a nasl. Občianskeho zákonníka a konštatoval, že žalovaná si svoj záväzok spočívajúci v zaplatení kúpnej ceny fakticky nesplnila ponechaním si finančných prostriedkov na svojom účte. Neprisvedčil žalovanej, že jej bankový účet (v kúpnej zmluve i dodatku bolo zavádzajúco uvedené, že tento patrí predávajúcej) predstavoval platobné miesto a poukázaním kúpnej ceny na predmetný účet svoj záväzok splnila, keďže zaplatila kúpnu cenu sama sebe na svoj účet a neumožnila s ňou žalobkyni prakticky nakladať. Pokiaľ ide o výšku súdom priznaného nároku, prvoinštančný súd považoval žalobu dôvodnú iba vo výške 15.000 eur, ktorá korešpondovala s predžalobnou výzvou žalobkyne zo dňa 10. februára 2016 žalovanej, nakoľko výsluchmi svedkov bolo preukázané, že žalovaná dávala žalobkyni rôzne sumy peňazí, ktorých výšku (poznámkami, vypracovanou tabuľkou či potvrdeniami o ich prevzatí žalobkyňou) nepreukázala. Práve predmetná výzva reflektovala čiastočnú úhradu kúpnej ceny, nakoľko je málo pravdepodobné, že by žalobkyňa (v nepriaznivej finančnej a zdravotnej situácii) čakala takmer 3 roky a predmetnú žalobu podala tesne pred uplynutím premľacej doby. Námietku premľčania vznesenú žalovanou posúdil prvoinštančný súd ako nedôvodnú. Ďalšie dôkazy navrhnuté žalovanou súd nevykonával, nakoľko by neprispeli k zisteniu dôležitých skutočností týkajúcich sa predmetu sporu. Žalovaná sa dostala s plnením svojho záväzku do omeškania, preto súd priznal žalobkyni spolu s istinou aj úrok z omeškania vo výške 5,50 % ročne od 07. júna 2013 v zmysle dodatku kúpnej zmluvy. Žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania podľa § 255 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v neskorších zneniach (ďalej len „CSP“) s poukazom na čiastočný (50 %) úspech oboch strán v spore.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolania žalobkyne a žalovanej rozsudkom z 19. decembra 2023 sp. zn. 8Co/49/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bolo žalobe vyhovie, potvrdil a vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, nakoľko dospel k záveru, že odvolanie žalovanej, ktorá napadla rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorej súd žalobe vyhovel, nie je dôvodné, zatiaľ čo odvolanie žalobkyne (v časti, ktorou súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol), dôvodné je.

4. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v medziach dôkazných návrhov v dostatočnom rozsahu a námietka žalovanej ohľadom nevykonania ňou navrhnutých dôkazov - opätovného výsluchu žalobkyne a konfrontácie sporových strán - nie je dôvodná. Skutočnosti, ktoré nimi navrhovala objasniť (vysvetlenie, prečo žalobkyňa klamala, že nikdy nebola v banke a nevedela, že v kúpnej zmluve a jej dodatku je uvedený nejaký účet) nie sú relevantné pre rozhodnutie vo veci a prvoinštančný súd z nich ani pri rozhodovaní nevychádzal, preto by podľa názoru odvolacieho súdu bolo ich vykonanie nadbytočné. Dôležitým pre rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo, že účet uvedený v dodatku ku kúpnej zmluve, na ktorý mala byť a aj bola poukázaná kúpna cena 30.000 eur, patril žalovanej, pričom žalobkyňa nemala žiadnu možnosť disponovať ním, preto súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že úhradou kúpnej ceny na účet žalovanej nebol splnený záväzok žalovanej zaplatiť žalobkyni kúpnu cenu. Stotožnil sa so závermi prvoinštančného súdu, že ponechanie si kúpnej ceny žalovanou na jej účte nie je splnením záväzku zaplatiť kúpnu cenu žalobkyni (predávajúcej). Peňažný dlh plnený prostredníctvom peňažného ústavu je splnený pripísaním sumy dlhu na účet veriteľa v peňažnom ústave (§ 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka), k čomu v danom prípade nedošlo a zároveň je to v rozpore so základným princípom charakteru záväzkového vzťahu vyplývajúcim najmä z § 488 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu neobstojí argument žalovanej o zmluvnej voľnosti pri

dohode o platobnom mieste a čísle účtu, nakoľko v dodatku uvedené číslo účtu žalovanej (kupujúcej) namiesto čísla účtu žalobkyne (predávajúcej) je v rozpore s ustanovením, na ktoré žalovaná poukazuje (§ 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Aj keď podľa súdnej praxe sa za splnenie dlhu považuje aj plnenie dlžníka tretej osobe (podľa pokynu veriteľa), daný prípad je odlišný, nakoľko žalovaná vedela, že účet uvedený v dodatku je jej vlastný a po poukázaní kúpnej ceny naň ním aj naďalej disponovala, musela mať teda vedomosť, že pripísaním kúpnej ceny na jej vlastný účet jej dlh zaniknúť nemôže. Argumentácia žalovanej o zániku jej dlhu týmto spôsobom je v rozpore s jej tvrdením, že kúpnu cenu uhradila žalobkyňi postupne, avšak žiadnymi dôkazmi nepreukázala čiastočnú úhradu kúpnej ceny žalobkyňi a zánik jej dlhu v tejto časti. Žalovaná preto nedôvodne namietala, že súd prvej inštancie neprihliadol na svedecké výpovede o dlhodobej nezamestnanosti žalobkyne, jej nadužívaní alkoholu, hrania automatov za finančné prostriedky, ktoré jej osobne (do rúk) odovzdávala a k prehľadu vyplatených súm, nakoľko nimi nepreukázala čiastočnú úhradu dlhu vo výške 15.000 eur žalobkyňi.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu do výroku, ktorým odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v žalobe vyhovujúcom výroku, podala dovolanie žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“). Jeho prípustnosť odôvodnila v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t.j. nesprávnym právnym posúdením v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od jej vyriešenia a navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie v napadnutej časti zrušil. Uviedla, že nesúhlasí s právnym posúdením veci odvolacím súdom, ktoré je nesprávne a nezrozumiteľné. Kúpna cena za byt bola hradená z hypotekárneho úveru, ktorý dovolateľke poskytla S. N. a ktorý je možné čerpať iba na účet. Žalobkyňa mala vedomosť o tom, že účet, na ktorý má byť zaplatená kúpna cena, patrí dovolateľke, pričom k dohode o takomto platobnom mieste došlo na jej žiadosť, nakoľko ona sama nemala zriadený bankový účet, pretože žila neusporiadaným životom (alkohol, hranie automatov, hroziace exekúcie). Zmluvné strany uzatvorili tiež ústnu dohodu (neobsiahnutú v kúpnej zmluve) o tom, že dohodnutú sumu dovolateľka (kupujúca) postupne zo svojho účtu vyberie a odovzdá žalobkyňi (predávajúcej) v hotovosti. Odvolací súd pri zdôvodnení, že nedošlo k splneniu dlhu podľa § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zabudol odcitovať časť tohto ustanovenia v znení „ak sa veriteľ a dlžník písomne nedohodnú inak“, vyjadrujúcu zmluvnú slobodu strán dohodnúť si aj iné platobné miesto ako je napríklad účet veriteľa v peňažnom ústave. Odvolací súd nelogicky argumentoval, že je možné dohodnúť si ako platobné miesto aj bankový účet tretej osoby, ale nie bankový účet dlžníka, avšak z pohľadu veriteľa v tom nie je žiadny rozdiel, vždy ide o osobu odlišnú od veriteľa, pričom pri takomto spôsobe úhrady dlhu bude spravidla existovať osobitná dohoda (oddelená od primárneho zmluvného vzťahu) o tom, akým spôsobom sa k týmto finančným prostriedkom veriteľ dostane, prípadne nedostane (darovanie, započítanie, úhrada dlhu atď.). V danom prípade takáto osobitná dohoda nebola predmetom konania, hoci súd fakticky zaviazal dovolateľku na plnenie z nej a nie z kúpnej zmluvy, kde došlo k zániku dlhu podľa § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka úhradou kúpnej ceny na účet uvedený v zmluve. Napadnuté rozhodnutie je nezrozumiteľné a nepreskúmateľné v časti odôvodnenia, v ktorej odvolací súd akceptuje dohodu o plnení kúpnej ceny na účet tretej osoby, avšak nie na účet žalovanej, bez ozrejmenia rozdielu medzi oboma dojednaniami. Súd argumentuje tým, že žalovaná sa nevzdala možnosti disponovania s kúpnu cenou, avšak to je dôsledkom toho, že žalovaná je kupujúcou a zároveň majiteľkou bankového účtu. Rovnaká situácia (nemožnosť žalobkyne disponovať zaplatenou kúpnu cenou) by nastala, ak by si zmluvné strany dohodli ako platobné miesto bankový účet tretej osoby (čo odvolací súd považoval za legitímne). Ak by bola dohodnutá voľba platobného miesta v rozpore s ustanovením § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka, musel by odvolací súd konštatovať neplatnosť takejto dohody pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, čo však v napadnutom rozhodnutí nevyslovil. Nemožno považovať dohodu o bankovom účte dlžníka ako platobnom mieste za platnú a súčasne vysloviť, že zaplatením kúpnej ceny na daný účet dlh nezanikol splnením. Pokiaľ je však predmetná dohoda platná, zaplatením kúpnej ceny na dohodnutý účet dlh dovolateľky zanikol. Odvolací súd však nedal na tieto zásadné otázky žiadnu odpoveď. Dovolateľka potom formulovala právnu otázku, ktorá dosiaľ nebola riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, „či v prípade peňažného dlhu plneného prostredníctvom peňažného ústavu je dlh splnený aj pripísaním sumy dlhu na účet v peňažnom ústave patriaci dlžníkovi, ak sa veriteľ a dlžník takto písomne dohodli?“. Podľa názoru dovolateľky je takáto dohoda platná a pripísaním kúpnej ceny na predmetný účet došlo k zániku jej dlhu voči žalobkyňi.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“) v priebehu dovolacieho konania z príslušných registrov zistil, že v priebehu dovolacieho konania, dňa XX. O. XXXX, zomrela pôvodná žalobkyňa V. A.. Notárka JUDr. Andrea Rozvadská, ktorá bola v dedičskej veci pôvodnej žalobkyne poverená súdom konať a rozhodovať ako súdny komisár, dovolaciemu súdu oznámila, že dedičstvo po pôvodnej žalobkyni V. A.Á. nenadobudol žiadny dedič a preto dedičstvo pripadá štátu ako odúmrt' s tým, že Slovenskú republiku zastupuje Okresný úrad Bratislava.

7. Podľa § 438 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak zákon neustanovuje inak.

8. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví (§ 62 CSP). Ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (§ 63 ods. 1, 2 CSP).

9. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd rozhodol podľa § 63 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP o pokračovaní v dovolacom konaní s právnym nástupcom zomrelej pôvodnej žalobkyne tak, ako vyplýva z výroku I. tohto rozsudku.

10. Žalobkyňa - Slovenská republika dovolaciemu súdu navrhla prerušiť konanie do doby právoplatného skončenia dedičskej veci pôvodnej žalobkyni, nakoľko predpokladá, že majetok poručiteľky neprípadne ako odúmrt' štátu a štát už nebude účastníkom konania.

11. Podľa ustanovenia § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že prerušenie konania z tam uvedených dôvodov je fakultatívne, teda súd nie je povinný prerušiť konanie ani v prípade, že by inak boli splnené podmienky podľa tohto ustanovenia. Účastník môže navrhnúť takéto prerušenie konania, avšak súd nie je povinný takému návrhu vyhovieť, aj keď o takomto návrhu musí rozhodnúť. Tento procesný úkon súdu závisí len od úvahy súdu, a preto nie je viazaný návrhom účastníka konania. Súd môže rozhodnúť o prerušení konania podľa uvedeného ustanovenia len výnimočne, keď sa v inom konaní rieši právne významná otázka, ktorú si súd nemôže sám vyriešiť prejudiciálne.

12. V prejednávanej veci dovolací súd z oznámenia notárky, ktorá prejednáva dedičstvo po pôvodnej žalobkyni V. A. zistil, že dedičstvo po menovanej poručiteľke nenadobudol žiadny dedič a preto dedičstvo pripadá štátu ako odúmrt'. Skutočnosť, že dedičské konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené nie je prekážkou v ďalšom pokračovaní dovolacieho konania so Slovenskou republikou ako právnou nástupkyňou pôvodnej žalobkyne, keď dovolacím súdom preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu žalobkyni, teda v súčasnosti Slovenskej republike, neukladá z hľadiska hmotného práva žiadnu povinnosť plnenia. Na tom nič nezmení ani rozhodnutie dovolacieho súdu o dovolaní žalovanej, pričom v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátení mu veci na ďalšie konanie môže sám dovolací súd prerušiť svoje konanie do právoplatného rozhodnutia v dedičskej veci pôvodnej žalobkyne. Okrem toho musí dovolací súd prihliadnuť na to, že strany sporu majú právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby sa odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 365/04). Je preto v najlepšom záujme strán sporu, aby dovolací súd v konaní pokračoval ešte pred právoplatným skončením

dedičského konania a svoje konanie neprerušoval. Preto dovolací súd návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol (výrok II. tohto rozsudku).

13. Následne dovolací súd po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce prípustné, avšak nie dôvodné.

14. Dovolateľka odôvodnila svoje dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v právnej otázke, od ktorej vyriešenia rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), konkrétne „či v prípade peňažného dlhu plneného prostredníctvom peňažného ústavu je dlh splnený aj pripísaním sumy dlhu na účet v peňažnom ústave patriaci dlžníkovi, ak sa veriteľ a dlžník takto písomne dohodli?“.

15. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP vôbec musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

16. Dovolací súd sa najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti tejto časti dovolania žalovanej, a to najmä z toho hľadiska, či žalovaná v podanom dovolaní vôbec nastolila právnu otázku, resp. ňou nastolená právna otázka je takou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

17. Tu dospel dovolací súd k záveru, že otázka formulovaná dovolateľkou uvedené kritériá spĺňa. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní riešil otázku, či pripísaním peňažných prostriedkov kúpnej ceny na bankový účet žalovanej ako kupujúcej, ktorý bol ako miesto plnenia uvedený v kúpnej zmluve, došlo k splneniu dlhu kupujúcej z kúpnej zmluvy. Na vyriešenie tejto otázky (negatívnom - poznámka dovolacieho súdu) založil odvolací súd svoje rozhodnutie a dovolanie žalovanej je tak prípustné. Ide pritom o právnu otázku, ktorá podľa vedomosti dovolacieho súdu nebola ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Dovolací súd preto ďalej pristúpil k preskúmaniu dôvodnosti dovolania žalovanej z hľadiska správnosti riešenia tejto právnej otázky odvolacím súdom.

18. Zo skutkového stavu tak, ako ho zistil vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie vyplynulo, že pôvodná žalobkyňa ako predávajúca a žalovaná ako kupujúca uzatvorili kúpnu zmluvu, na základe ktorej previedla pôvodná žalobkyňa na žalovanú vlastnícke právo k bytu za dohodnutú kúpnu cenu 30.000 eur, ktorá kúpna cena bola financovaná z hypotekárneho úveru žalovanej a podľa dojednania strán v dodatku ku kúpnej zmluve mala byť zaplatená jednorazovo na bankový účet predávajúcej tam špecifikovaný, do 15 dní. Bolo nesporné, že peňažné prostriedky kúpnej ceny boli pripísané na bankový účet dohodnutý v dodatku kúpnej zmluvy, ktorý účet však patril žalovanej a žalobkyňa k nemu nemala žiadne dispozičné právo. Uvedené skutočnosti posúdil prvoinštančný súd po právnej stránke, okrem iného, podľa § 588 a § 567 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že úhradou kúpnej ceny na bankový účet samotnej kupujúcej nebol splnený záväzok kupujúcej-žalovanej zaplatiť pôvodnej žalobkyňi-predávajúcej kúpnu cenu bytu. Podľa súdu samotné pripísanie kúpnej ceny na bankový účet žalovanej a ponechanie si

peňažných prostriedkov kúpnej ceny v jej dispozícii (bez odovzdania pôvodnej žalobkyni, sprístupnenia tohto účtu iným spôsobom) nemožno považovať za splnenie záväzku, nakoľko finančné prostriedky sa nedostali do dispozičnej sféry žalobkyne, ktorá nemala žiadne právo s nimi nakladať, objektívnu možnosť kúpnu cenu prijať a disponovať ňou. Neodovzdanie kúpnej ceny žalovanou je v rozpore so základným princípom charakteru záväzkových vzťahov vyplývajúcich predovšetkým z ustanovenia § 488 a nasl. Občianskeho zákonníka a preto súd konštatoval, že žalovaná si svoj záväzok spočívajúci v zaplatení kúpnej ceny fakticky nespĺnila ponechaním si finančných prostriedkov na svojom účte.

19. Odvolací súd sa s uvedenými právnymi závermi súdu prvej inštancie stotožnil a doplnil, že argumentácia žalovanej, že jej bankový účet predstavoval platobné miesto a poukázaním kúpnej ceny na tento účet došlo k splneniu jej záväzku voči žalobkyni, a to bez ohľadu na to, že v skutočnosti prostriedky tvoriace kúpnu cenu neodovzdala žalobkyni, je v rozpore so základným princípom charakteru záväzkového právneho vzťahu, vyplývajúcim najmä z § 488 a nasl. Občianskeho zákonníka a že ponechanie si kúpnej ceny v dispozícii žalovanej ako kupujúcej nie je splnením záväzku kupujúcej zaplatiť kúpnu cenu predávajúcej. Tieto závery vyplývajú podľa odvolacieho súdu aj z § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého peňažný dlh plnený prostredníctvom peňažného ústavu je splnený pripísaním sumy dlhu na účet veriteľa v peňažnom ústave, čo v danom prípade nebolo splnené, keďže nedošlo k pripísaniu sumy dlhu na účet veriteľa, t.j. žalobkyne. Pokiaľ žalovaná namietala, že z § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva zmluvná voľnosť a účastníci kúpnej zmluvy sa dohodli na uvedenom spôsobe splnenia dlhu, odvolací súd poukázal na to, že podľa súdnej praxe účinky splnenia dlhu má aj plnenie poskytnuté dlžníkom tretej osobe v súlade s pokynom veriteľa, t.j. ak veriteľ dlžníkovi vedome alebo aj z nedbanlivosti (omylom) oznámi číslo účtu tretej osoby, avšak v prejednávanej veci nejde o uvedený prípad, keďže v dodatku ku kúpnej zmluve nebol uvedený účet tretej osoby, ale žalovanej ako kupujúcej.

20. Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

21. Podľa § 588 Občianskeho zákonníka z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

22. Podľa § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlh sa plní na mieste určenom dohodou účastníkov. Ak nie je miesto plnenia takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka.

23. Podľa § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka peňažný dlh plnený prostredníctvom peňažného ústavu alebo prostredníctvom poštového podniku je splnený pripísaním sumy dlhu na účet veriteľa v peňažnom ústave alebo vyplatením sumy dlhu veriteľovi v hotovosti, ak osobitný zákon neustanovuje inak alebo ak sa veriteľ a dlžník písomne nedohodnú inak.

24. Kúpna zmluva je v zmysle § 588 Občianskeho zákonníka dvojstranným, konsenzuálnym právnym úkonom, ktorým sa predávajúci zaväzuje odovzdať kupujúcemu predmet kúpy a kupujúci sa zaväzuje predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu kúpnu cenu. Ide o tzv. scudzovaciu zmluvu, na základe ktorej dochádza k prevodu vlastníckeho práva k veci. Dochádza ňou k výmene vecí za peniaze, ktoré predstavujú kúpnu cenu.

25. Peňažný záväzok kupujúceho zaplatiť za predmet kúpy dohodnutú cenu možno splniť zaplatením kúpnej ceny v hotovosti alebo aj bezhotovostne. Ak sa kúpna cena platí v hotovosti a nebolo dohodnuté niečo iné, je miesto plnenia, teda miesto, kde musí kupujúci odovzdať predávajúcemu v hotovosti peňažné prostriedky kúpnej ceny bydlisko alebo sídlo predávajúceho (§ 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ má byť kúpna cena zaplatená prevodom na účet, kupujúci poukáže peňažné prostriedky peňažnému ústavu a k splneniu peňažného dlhu dôjde ich pripísaním peňažným ústavom na dohodnutý účet (§ 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

26. Ustanovenie § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka však nestanovuje možnosť strán záväzkového vzťahu dohodnúť sa na tom, že miestom bezhotovostného plnenia peňažného dlhu bude účet inej osoby ako veriteľa. Toto ustanovenie určuje iba okamih splnenia peňažného dlhu prostredníctvom peňažného ústavu alebo poštového podniku a veriteľovi s dlžníkom len umožňuje dohodnúť si tento okamih odlišne od zákonného pravidla (pozri napríklad Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2141 - 2147 alebo Fekete, I.: Občiansky zákonník 3. zväzok (Dedenie, Záväzkové právo - všeobecná časť). Veľký komentár, 2. vydanie. Bratislava: Eurokódex 2015, s. 758 - 767).

27. Možnosť strán záväzkového vzťahu dohodnúť sa na tom, že miestom bezhotovostného plnenia peňažného dlhu bude účet inej osoby ako veriteľa, ktorá vyplýva zo zásady zmluvnej voľnosti a prax ju pripúšťa, je nutné dovodiť z ustanovenia § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré umožňuje dohodu účastníkov záväzkového vzťahu na inom mieste plnenia ako stanovuje zákon, čo sa vzťahuje aj na peňažné záväzky, a to bez ohľadu na to, či je peňažný dlh plnený v hotovosti alebo bezhotovostne. Ak sa teda účastníci záväzkového vzťahu dohodnú na tom, že miestom bezhotovostného plnenia peňažného záväzku bude bankový účet tretej osoby, má plnenie dlžníka na tento dohodnutý bankový účet plnohodnotné účinky splnenia dlhu. To platí dokonca aj v prípade, že veriteľ z nedbanlivosti (omylom) uviedol dlžníkovi bankový účet tretej osoby ako miesto plnenia namiesto svojho vlastného bankového účtu, pretože v takýchto prípadoch treba vychádzať z princípu dôvery, podľa ktorého sa zásadne poskytuje ochrana tej osobe, ktorá právny úkon činila s dôverou v určitý, jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav.

28. Nemožno však prisvedčiť názoru, že by miestom plnenia peňažného dlhu mal byť podľa dohody účastníkov bankový účet nie tretej osoby, ale samotného dlžníka. Dojednanie takéhoto miesta plnenia odporuje podstate záväzkového vzťahu, v ktorom má veriteľ právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok (§ 488 Občianskeho zákonníka). Osobitne pri kúpnej zmluve (ako je v predmetnej veci) má predávajúci právo na zaplatenie kúpnej ceny a kupujúci má povinnosť ju predávajúcemu zaplatiť. Ponechanie si peňažných prostriedkov kúpnej zmluvy kupujúcim nemôže byť preto z podstaty veci chápané ako jej zaplatenie predávajúcemu. Tým by sa poprel samotný ekonomický zmysel kúpnej zmluvy, podľa ktorého predávajúci predajom veci získava dohodnutú kúpnu cenu. Spôsob plnenia, čas plnenia i miesto plnenia sú len jednotlivé atribúty riadneho a včasného splnenia dlhu, ako spôsobu zániku záväzku a žiadnemu tomuto atribútu nemožno pripisovať význam, ktorý by viedol k popretiu práva veriteľa na plnenie.

29. Na otázku formulovanú žalovanou v jej dovolaní tak dovolací súd odpovedá tak, že v prípade peňažného dlhu plneného prostredníctvom peňažného ústavu nemožno považovať dlh za splnený pripísaním sumy dlhu na účet v peňažnom ústave patriaci dlžníkovi, aj keby sa veriteľ a dlžník takto písomne dohodli.

30. Odvolaciemu súdu tak nie je možné vytýkať nesprávne právne posúdenie predmetnej právnej otázky a dovolanie žalovanej preto bolo nedôvodné a ako také ho dovolací súd podľa § 448 CSP výrokom III. tohto rozsudku zamietol.

31. Dovolací súd žalobkyni ako úspešnej v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (výrok IV. tohto rozsudku). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.